

Väinö Isomaa on Ylitornion tuorein menestyjä

2.11.2017 06:01 Kari Kaulanen

Väinö Isomaa radiohuoneessaan laitteidensa keskellä. Radioamatööriys on maailmanlaajuinen harrastus, joten myös eri aikavyöhykkeet on otettava huomioon. Video osoitteessa tornionlaakso.edocker.com.

YLITORNIO – Väinö Isomaan omakotitalon pihassa on korkea masto, joka kertoo, että talossa asuu radioamatööri. Yläkerran radiohuone hämmästyttää asiaan vihkiintymättömän silmää monine näyttöineen ja erilaisine laitteineen. Sähkötysavainta siellä ei kuitenkaan ole. Senkin korvaa nykyään tietokoneen näppäimistö.

Väinö Isomaa ja Kari Hirvonen voittivat 23.–24.9. käydyn CQ World Wide RTTY -kilpailun, jota pidetään radioamatöörien maailmanmestaruuskisana. He ovat olleet kolme kertaa mukana kisassa, jossa on noin 15 000 osanottajaa. Toissa vuonna sijoitus oli yhdeksäs.

Viime vuonna heidän joukkueettaan vahvisti kaksi miestä, toinen Ruotsista, toinen Latviasta. Joukkue sijoittui neljänneksi. Tänä vuonna he eivät päässeet tulemaan, joten suomalaiset joutuivat hoitamaan jälleen kahdestaan koko 48 tunnin kisan. Mainittakoon, että esimerkiksi USA:n joukkueessa oli kahdeksan henkeä, joten heidän kusovuoronsa olivat huomattavasti lyhyempiä.

Kilpailun ideana on ottaa kahden vuorokauden aikana niin monta yhteyttä ja niin moneen maanosaan kuin mahdollista. Jokainen kilpailee siellä, missä parhaaksi näkee. Väinö Isomaa ja Kari Hirvonen ottivat yhteyksiä tunnuksella EA8DED/OH2BP ja OH9GIT Teneriffan Puerto de la Cruzissa, missä Hirvosella on myös asunto. Ja tietenkin radiolaitteet antennineen.

– ”Lähempänä päiväntasaajaa radiokelit ovat hieman parempia ko täällä pohjosessa”, Väinö myöntää eteläisen kisapaikan edun Suomeen verrattuna.

Radioamatööri-toiminta on toinen Väinö Isomalle tärkeistä harrastuksista. Toinen, jääkiekko, on jo jäänyt taakse. Tietenkin hänen elämäänsä on sisällynyt myös paljon muuta.

Isän menetys

Väinö on syntynyt vuonna 1945 hieman sen jälkeen, kun Suomi oli saanut sotansa sodituiksi. Nykyisin hän asuu lapsuuskodissaan, joka valmistui hänen ollessaan kaksivuotias.

Hänen isällään, Kaarlo Isomaalla, oli Matti-isänsä kanssa puutavaraliike nimeltä Isomaa & Isomaa. Se oli menestyvä firma, joka työllisti välillisine vaikutuksineen tuhatkunta henkeä metsureista automiehiin eri puolilla Lappia ja sen ulkopuolellakin. Yrityksen toimisto oli kotitalon pihassa olevassa ulkorakennuksessa.

Sotien jälkeen puutavaran kysyntä oli kova. Isomaa & Isomaa osti puuta, sahautti sen Vuotsossa ja toimitti eteenpäin eri puolille maailmaa. Lisäksi yritys myi raakapuuta. Myös Väinö pääsi isänsä mukana kiertämään Lappia. "Sitä sai syyä jäätelöä Pohjanhoviissa, ko sielä tehtiin isoja kauppoja. Ostajat tulit lentokonheela Englannista tai Saksasta tai jostaki muualta." Lisäksi Väinöllä oli yrityksessä jo oma työ, aksaaminen, eli merkkien lyöminen lautojen päähän.

Oli vuosi 1958. Tuolloin hieman alle 13-vuotias Väinö oli menossa isänsä kanssa Röttän satamaan, missä lastattiin firman puuta Libanoniin menevään laivaan. Myös äiti oli mukana autossa, kun isä sai sydänkohtauksen. Sen seurauksena hän menehtyi Tornion sairaalassa vain 41-vuotiaana.

Yrityksellä ei ollut jatkajaa, ja sen toiminta loppui muutaman vuoden sisällä.

Korjaamolta opettajaksi

Väinö kävi kansakoulun ja yhteiskoulun Ylitorniolla ja yhden vuoden lukiota Kemissä. Opiskelu jatkui Oulun teknillisessä koulussa, mistä hän valmistui autoteknikoksi. Varusmiespalveluksen hän suoritti muutaman vuoden lykkäyksen jälkeen Erillisessä autokompaniassa, missä hän hoiti autojen huoltoa ja korjauskalustoa.

Oulussa oli myös hänen ensimmäinen työpaikkansa Pörhön autoliikkeen korjaamolla. Oululaisessa ravintolassa hän kohtasi ylitorniolaisen, pankissa työskennelleen Marja Välimaan, jonka kanssa avioitui vuonna 1973. Kaksi vuotta myöhemmin syntyi heidän esikoisensa Matias ja seuraavana vuonna toinen poika, Markus.

Isomaat muuttivat Oulusta Tornioon. Marja jatkoi pankissa ja Väinö työskenteli Herajärven autoliikkeessä. Sitten hän siirtyi Länsi-Lapin Ammatti-instituutin alaisen kurssikeskuksen opettajaksi, ensin Tornioon ja sitten Pelloon.

Mieli veti kotiseudulle. Väinö kävi Vaasassa pedagogisen koulutuksen, ja Isomaat muuttivat Ylitorniolle 1980-luvun alussa. Väinön äiti asui kotitalossa, jonka Väinö osti perikunnalta. Kolmas poika, Johannes, syntyi 1983.

Väinö työura opettajana jatkui Ammatti-instituutin jälkeen Matarengin AMU Nordissa. Väinö jatkoi myös opiskelua ja valmistui ensin opinto-ohjaajaksi ja sen jälkeen erityisopettajaksi. Seuraava työ oli autopuolen opettajan pesti Länsi-Pohjan ammatillisessa oppilaitoksessa, mistä Väinö jäi eläkkeelle vuonna 2010.

Opettajana tekemästään työstä hän on saanut Suomen Leijonan Ritarikunnan ansioristin. Ei hän eläkevuosinaanakaan laakereillaan lepää, vaan ajaa Matarengissa asuvan poikansa Matiaksen yrityksen omistamia, keltaisia varoitusautoja.

Jääkiekon pariin

Väinö Isomaalla on takanaan lyhyt urheilu-ura niinkin yllätyksellisessä lajissa kuin purjehduksessa. Hän saavutti myös menestystä Hai-luokassa yhtenä Reino Merilän miehistön jäsenenä.

Varsinaiset kannuksensa hän on niittänyt jääkiekon alalla, mutta ei kuitenkaan pelaajana. Matias ja Markus olivat olleet innokkaita luistelijoita jo Oulussa. Kun perhe saapui Ylitorniolle, pojat liittyvät Et-Po 72:n F-junioreihin. Seuraa vetänyt Teuvo Sorvoja pyysi

Väinöä valmentamaan E- ja F-junnuja. Väinö kävi valmentajakurssit Vierumäellä, sillä hänellä ei ollut hommasta aiempaa kokemusta.

– ”Sitte alkoki aikaa kuluhaan jääkiekon parissa, ko välilä veti kolmeaki porukkaa yhtä aikaa”, hän kertoo.

”Met olima pikkusen etulyöntiasemassa muihin Lapin joukkueisiin nähen, ko met saima harjotella ja pelata Matarengin hallissa.”

Se näkyi myös tuloksissa niin nuorissa kuin aikuisissa. Myös yleisö löysi hallille.

– ”Hegemoniaotteluissa RoKia ja Torniota vastaan saatto olla yli 700 kattojaa.””

Tehtävät jääkiekon parissa eivät rajoittuneet valmentamiseen, sillä Väinö on toiminut niin Et-Po 72:n puheenjohtajana kuin Jääkiekkoliiton aluejärjestössä. Hänellä onkin Jääkiekkoliiton kultainen ansiomerkki numero 77 jääkiekon hyväksi tehdystä työstä.

Pojan menetys

Et-Po 72 voitti muun muassa kolme kalottimestaruutta. Vastustajana oli rakas naapuri, Ruotsi.

– ”Kalottimaaottelussa sai panna Suomi-paian päälle”, Väinö kertoo.

Se oli nuorille miehille iso asia, josta ovat todisteina myös seinällä olevat kuvat pojista Suomi-paidassa.

Kun raumalaiset kävivät Ylitorniolla pelaamassa, he kiinnittivät huomionsa nuoriin lahjakkuuksiin ja kutsuivat heitä Raumalle. Matiaksen ja Markuksen lisäksi kutsuun vastasivat muun muassa Jani ja Tuomas Rautio, Krister ja Juha Pietsalo sekä myöhemmin Toni Koivisto ja Jarkko Kauvosaari.

Väinö toimi Jääkiekkoliiton aluejärjestön puheenjohtajana, kun Suomi voitti maailmanmestaruuden vuonna 1995. Hän oli menossa vaimonsa kanssa Helsinkiin juhlimaan mestaruutta. Siitä tuli kuitenkin surujuhla.

Markus oli kirjoittanut ylioppilaaksi, ja vanhemmat olivat pyytäneet myös häntä tulemaan Helsinkiin, mistä oli tarkoitus hankkia puku ylioppilasjuhliin.

Markuksen piti hakea vanhempansa lentokentältä, mutta hän ajoi matkalla kolarin ja kuoli. Väinö kertoo isänsä ja poikansa kuolemista koruttomasti, mutta kaikesta näkee, että ne ovat vaikuttaneet häneen syvästi.

Radioamatööriksi

Väinö harrasti lapsena partiota, missä opeteltiin myös morseaakkoset eli sähkötyksessä käytettävät merkit. Käydessään isänsä siskon luona Ruotsissa Väinö osallistui partiolaisten kilpailuun, jossa hän ratkaisi voiton joukkueelleen.

”Paperille oli morseaakkosilla kirjetettu viesti, joka piti ratkasta ja toimia sen mukaisesti”.

Väinö muistaa vieläkin lauseen, jonka hän selvitti: Tag en liten sten med dig.

Paikallislehdessäkin uutisoitiin, että suomalainen auttoi joukkueen voittoon.

Ensimmäisen siemenen radioamatööritoimintaan Väinö sai 1950-luvun lopulla, kun hän pääsi tutustumaan Kemissä asuvan äitinsä siskonmiehen omakekoisiin radiolaitteisiin.

– ”Mie kuuntelin korva tarkkana, ko hän sähkötti.”

Teknisen koulun jälkeen hän tapasi Oulussa Kari Hirvosen, jonka opiskelukämpän varusteisiin kuuluivat radioamatöörilaitteet.

– ”Siihen aikaan oli kuntakilpailuita, joissa sai pisteitä siitä, kun kävi ottamassa eri kunnista yhteyksiä.”

Väinöllä oli Peugeot, jolla pojat kiersivät Pohjois-Suomea kunnasta toiseen. Väinö toimi antenninheittäjänä ja Hirvonen otti yhteyksiä.

Hirvonen myös houkutteli Väinöä mukaan toimintaan ja pyysi Matti Alataloakin painostamaan miestä. Väinö harkitsi asiaa pitkään ja kävi tutustumassa eri amatöörien radioasemiin.

– ”Kerran mie sitte lupasin, että ennen ko mie täytän kuuskymmentä, mie suoritan luvan.”

Hän toteutti aikeensa vuonna 2002, ja on siitä lähtien ollut aktiivinen radioamatööri. Hän sanoo olleensa yhteydessä noin 120 maailman maassa toimiviin alan harrastajiin. Eri maista tulleita kortteja on tallessa tuhansia ja taas tuhansia.

Nuorta verta kaivataan

Väinö Isomaa jakaa monien radioamatöörien huolen harrastuksen ukkoutumisesta ja miksei akkautumisestakin, onhan mukana jonkin verran myös naisia.

Mutta miten saada nuoret innostumaan harrastuksesta? Olisiko ratkaisu tietotekniikka, joka tullut vahvasti mukaan myös radioamatöörien maailmaan.

– ”Jos nuorille voisi käydä esittelemässä toimintaa esimerkiksi koulussa, se saattaisi innostaa uusia harrastajia mukaan”, Väinö Isomaa arvelee, väänтелеe nappuloita ja ottaa mikrofonin käteensä.

– ”Tämä on OH9GIT, kuuluuko? Ouver.”